

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKÉ STRANKE NA NOTRANJSKEM

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Volilna reforma na Kranjskem.

Sklenjeno! Po ljutem boju fanfare miru! Na življenje in smrt se je šlo ob volitvah. A v jubilejnem letu je več razpoloženja za sprave.

13 poslancev več bo imela odslej deželna zbornica. 2 dobi mesto Ljubljana na podlagi starega volilnega reda. 11 jih pade na splošno kurijo, od katerih dobi dežela 10, Ljubljana 1 mandat. Ribnico priklopijo dolenskim mestom, Kočevje bo tedaj imelo samo zase mandat. Za spremembo deželnega reda treba odslej prisotnosti 42 poslancev, torej je tudi odslej brez pritrditve Nemcev vsaka prememba volilnega reda nemogućna, seveda tudi proti volji naprednjakov ne.

Ob sklepu pogajanj se je izrekla beseda: vsaka stranka je nekaj primaknila. A to ni res. Klerikalci in naprednjaki so pač primaknili, a Nemci nič. Samo Nemci niso ničesar odstopili. Kako slabotni smo v lastni deželi!

Kako bodo mandati razdeljeni, se še ne ve. A pričakovati je, da bodo klerikalci skušali jih razdeliti tako, da jih enkrat za vselej obdrže. Razdelitev volilnih okrajev je važna naloga, ki še ni rešena.

Pri tem opozarjamo, da je sedaj čas, da se premeni tudi tista nespametna uredba, po kateri voli več okrajev po dva ali še več poslancev. Okraj Bistrica-Lož-Senožeče-Postojna-Logatec-Cerknica voli 2 poslance. Ali bi ne bilo pametnejše, da se ga razdeli v dva volilna okoliša, ki vsak voli le po enega poslanca. Prav bi bilo, da bi se notranjske občine zglasile s tozadevnimi peticijami na ustavni odsek, oziroma deželni zbor. Mislimo, da se to vendar da doseči.

Politične vesti.

5000 rekrutov več je z 2 glasoma večine dovolila poslanska zbornica za domobranstvo. Že samo na sebi je to dovoljenje škandal, še večji pa je, če

pomislimo, da zadene to zvišanje samo Avstrijo, Ogrov pa ne, ker njihov parlament na noben način v to privoliti noče. Za dovolitev tega visokega zvišanja so glasovali vsi kranjski klerikalni poslanci na čelu jim dr. Žitnik!

Jubilejni spreved dela klerikalcem obilo skrbi. Že 14. junija bo ta produkcija, pa niso ničesar pripravili. Zdaj so še misel, da napravijo romarski obhod, opustili, čeravno bi s tem najbolj označili klerikalizem. Pravkar je nad 600 romarjev odšlo v Lurd in to v pomladanskem času, ko nam najbolj manjka delavnih rok na kmetih. Denar zapravljati v tujini in delo zanemariti, je pač lepa zasluga teh romarjev. Čeravno bi tedaj za kranjski klerikalizem bilo prav značilno, če bi na Dunaj romali, so vendar misel opustili, ker bi se jim bilo vse smejalo. Vrhniški zdravnik dr. Marolt, ki zdravi v rodbini z lurško vodo, je lahko umirjen. Ne bo se mu treba na novo učiti očenaša, ki ga je bil pozabil tisti čas, ko je bil še „liberalec.“

Jugoslovani za Hrvate. Poslanec Biankini je interpeliral ministrskega predsednika zaradi razmer na Hrvaškem, ker zagrebški ban ni več pravi ban, ampak le orodje mažarske politike. Na Hrvaškem ni več pravice za privatne osebe, ne za javne uradnike, še znanstveni domi se blatijo, ker se krivično kaznujejo profesorji in učenci. Mladina zapušča zato univerzo, tudi ugled krone trpi, zaradi azijskih razmer na Hrvaškem se je bati nemirov, ki bodo monarhiji nevarni. Interpelant vpraša, ali je ministrski predsednik že opozoril merodajne faktorje na to nevarnost, ali je vsaj ogrski vladi vže ukazal, naj vlada po zakonitih predpisih, ali hoče predsednik storiti potrebne korake, da varuje ugled in korist monarhije na Hrvaškem, in ali je voljan v kratkem obširno poročati o hrvaških zadevah v zbornici.

Kdo je hrvaški ban Rauch? Član je rodbine, ki misli, da ji je usojeno, da izhajajo iz nje bani in ministri. Otroci te rodbine vzrasejo v zavesti, da jim sodijo prva mesta v deželi. Če jih takoj ne dosežejo

se jeze. Banstvo je zahteval Rauch kakor dedščino, ki mu gre po pravici. Rauch je človek brez idealov — višjih vzorov, brez prepričanja, brez zaslug. Od Poncija do Pilata je tekel le, da bi brez zmožnosti in znanja, brez inicijative dosegel edini smoter: postati ban. Leta 1892. je napadel grofa Kuena-Hedervarya, ker je bila opozicija velika in je mislil, da je njegova ura za banstvo že prišla. Takrat je govoril nekaj v zbornici, kar je pozneje preklical, ker ga je Kuen poklical na dvoboj. Izkazalo se je, da mu je govor sestavil nekdo drug in da ni imel pojma o tem, kar je govoril. V dotičnem govoru je primerjal Kuena s človekom, o katerem je s častno besedo pozneje izjavil, da ničesar ne ve o njem. Za časa reške resolucije je Rauch zopet javno govoril. Kdo mu je tedaj sestavil govor, ni znano, pač pa to, da je Rauch vprašal ogrskega politika, ali sme tako govoriti. Zavzemal se je takrat za združitev Dalmacije s Hrvaško. Rauch ni imel nikoli drugega smotra kot postati ban, pod Kuenom je bil zaradi tega cilja za prostost, lani februarja za silo in energični nastop proti ljudstvu. Rauch je prikimal vsemu, kar je narekovala ogrska vlada. Pri volitvah je nastopal nesramno. Nastavil je obskurne kandidate, za katere

je agitiral z znanimi goljufi, katerim so pomagal žendarji. Eden izmed banovih prijateljev je delil med volilce klobasice, katere so mu potem ti med govorom metali v obraz. Rauch je naravnost zasramoval postave pri volitvah. Ubogi učenci, kojih stariši so glasovali za koalicijo, morajo zopet plačati šolnino, učitelje prestavlja Rauch od enega kraja domovine na drugi na njihove stroške, Rauch odteguje štipendije, kaznuje upravne uradnike, končno je umirovil univ. profesorja Šurmina, ker pri neki demonstraciji proti Rauchu ni razganjal kot policaj dijake s palico. Nezaslišen skandal je to umirovljenje. Tudi druge profesorje je spravil Rauch v disciplinarno preiskavo. Hkratu je Rauch dolžil več članov koalicije protidinastičnih in veleizdajskih dejanj. Tako se igra s Hrvati vladin mož.

Ali ni tako? Naš uradni ljubljanski list je prinesel v eni zadnjih številčk poročilo, da so imeli koroški sodniki svoj izlet na Vrbsko jezero in da so se udeležili tega izleta tudi trije sodniki s Kranjskega. No, mi pa povemo še to, da so bili ti sodniki gg.: sodna svetnika dr. Wagner in Luschan ter sodnik „odvetnik“ dr. Egger. Kaj, ko bi se bili šli ti gospodje, ki — mimogrede omenjeno — tvorijo vodstvo kranjske deželne

Listek.

Prevarani Podlipnik.

Ivan Janč.

Tri četrt ure od Rovt je na majhnem gričku Podlipnikova kmetija, veliko poslopje sredi sadnih dreves z rodovitnimi polji in sočnimi zelenimi travniki.

Prijazno vabi belo zidovje skozi zelenje v dolinico.

Srečni posestnik kmetije je bil vdovec Podlipnik, dobro znan kot šaljivec. Njegova žena mu je zapustila hčerkico s sladkim imenom Minca, ki je bila za časa te povesti čedna deklica 20 let. Oče jo je varoval kot punčico v očesu. Čez dan je ni pustil za trenutek samo, na noč pa je zaprl lastnoročno hišna vrata in še vrata njene spalnice.

Kmetski fantje so premišljevali, kako bi prišli do Mince in do Podlipnikove kmetije, po tem cilju so hrepeneli, saj daleč naokrog ni bilo vrednejšega predmeta za fantovske želje kakor to dvoje skupaj.

Mince jih pač ni bilo strah, ampak starega so se bali. Bil je glede čednosti lepih, strogih nazorov in zelo pobožen.

Pri cesti je sezidal v spomin rajneke žene kapelico. Tu je molil z Minco vsako soboto zvečer rožni venec.

Marsikateri fant je poskusil in šel kot v molitvi mimo njiju, toda nihče ni našel milosti v očeh starega Podlipnika.

Neke sobote zvečer je prišel mlad mlinar v Mrzlo dolino, videl je lepo pobožno Minco in se takoj zaljubil v zalo deklico. Prenočil je pri bližnjemu mlinarju Potočniku in dobil tam delo, kar mu je bilo zelo ljubo.

Tudi Minca je bila v gledala pri kapelici mlinarja in pri tem pozabila na jagode v roki. Občudovala je nehote obraz lepega tujca s šaljivimi jamicami v licih in ga hitro primerjala z zagorelimi obrazi domačih fantov.

Neko nedeljo potem je sedelo v gostilni več kmetov, ki so se menili o vremenu, o žetvi in nazadnje še o svojih otrokih. Takrat pa je zinil mlinar Potočnik nekaj o Klopčarjevi Ančki.

„A, glej no, kdor bi si bil kaj takega mislil o njej!“ — so rekli nekateri možje.

„Pri Bogu je vse mogoče,“ je dejal Potočnik.

„Da, toda v tem oziru so krivi le starši!“ je menil resno Podlipnik.

„Ničesar ne moreš preprečiti, če je otrok voljan. Mladina je bolj prebrisana, kot mi stari mislimo. Stavim za svoja dva vola, da se bo Tebi v 14 dneh kaj takega zgodilo!“ je dejal Potočnik Podlipniku.

„Meni ne, nikdar, zastavim svojega vranca za to!“

„Jaz pa stavim svoja dva vola za vranca. Tekom 14 dni se vkljub tvojemu zaklepanju kdo priklati k Minci.“ — pravi Potočnik.

„Brez moje volje in vednosti nikdar. Zdaj se gre še za mojega vranca,“ dostavi Podlipnik.

Odslej je Podlipnik pazil s podvojeno pozornostjo na svojo hčerko — bilo mu je vendar veliko ležeče na dobrem imenu in na vrancu; obžaloval je resnično, da se je tako pre naglil s stavom, do katere ga je dovedlo dobro vince. Takoj je okno Minčine spalnice še bolj zamrežil, vrata je še bolj skrbno zaklepal, da pa je bil varen pred ponarejanjem ključa, je napravil nalašč zapahe.

sodnije učiti, kako bi se koroška sodna praksa uvedla tudi na Kranjski. Ali ni tako?!

Dopisi.

Iz Zagorja. Mislil sem, da se bode kateri izmed naših izobražencev oglasil in zavrnil zopetni napad v „Domoljubu“ na naša poštena dekleta; pa ker se ni to zgodilo, prosim gospod urednik, da dovolite meni, da ovržem grda obrekovanja in zavijanja tega lista. — V dopisu pod naslovom „Pozor stariši postojnskega okraja“ v predzadnji številki „Domoljuba“ berem med drugim, da so nastopila naša dekleta v „narodni, to je dokolenski čički noši“. To je nesramna laž, kajti dekleta niso bila oblečena v dokolenski „čički“ noši, ampak v poštenu in dostojni narodni obleki, kar lahko potrdijo vsi, ki so bili navzoči pri naši fantovski veselici. — Da pa spoznamo gosp. obrekljivca, naj pride enkrat z imenom na dan, da mu povemo resnico v obraz. Pove naj iz oči v oči, ne pa grditi in bloditi po „Domoljubu“ brez podpisa. Enkrat za vselej naj mu bo povedano, da smo kmetski fantje in dekleta

svojo veselico 23. svečana t. l. priredili popolnoma sami. — Posebno grdo pa je, ker hoče s svojim zavijanjem dopisnik „Domoljubov“ vso prireditev naše veselice zavriniti na tukajšnjega gospoda nadučitelja Rudolfa Horvata. Zato potrdim, da ta gospod ni imel s prireditvijo te veselice prav nikakoršnega opravka, vsled tega nima tudi nobene „krivde“, kakoršno bi rad naprtil „Domoljub“ njemu iz edinega namena, ga očrnuti pred nerazsodnimi ljudmi. — Potrdim tudi dalje, da je naš gospod nadučitelj prepovedoval šolski mladini vsakoršno udeležbo pri veselici, česar mu ni nihče od nas zameril in upam, da mu dopisnik „Domoljubov“ vsaj tega zopet ne bo štel v zlo! Laž je končno še trditev dopisnikova vsaj za naš „fantovski klub“, da bi vabili vanj mladino, ko izstopa iz ponavljavne šole. Res pa je, da smo sklenili pri zadnjem občnem zboru, da sprejmemo le ukaželjne mladeniče, kateri so spolnili najmanj 17. leto. Povedano naj bo končno gosp. dopisniku, da si upamo in tudi znamo sami fantje kaj napraviti. Toliko v pojasnilo in resnici na ljubo!

Ivan Albreht,

predsednik »fantovskega kluba«.

Teden trudapolnega dela — trinajsti dan po stavi se je nagibal h koncu — Podlipnik je bil najboljše volje — posrečilo se mu je preprečiti nakane dveh predrznežev. Hudomušno se je posmehoval, saj je bil že gotov, da dobi stavo. Opoldne je že prestavil vole v hlevu, da bo dosti prostora za Potočnikova volička: za „Sivca“ in za „Lisca.“

Sobota je bila in oves je bilo treba spraviti pod streho. Podlipnik je prigovarjal družino na delo: „Jutri je nedelja. Za vreme ne vemo, kakšno bo, oves mora pod streho.“

Dosti pozneje ko druge dni so prišli k večerji. Mračno, skoro temno je že bilo, ko sta Minca in Podlipnik prišla h kapelici molit rožni venec.

Podlipnik se je začudil. Ugledal je čedno oblečeno mlado deklico, ki je klečala tam zatopljena v molitev.

Takoj se mu je izognila, obrisala solze iz oči, pa zopet sklenila roke v molitev.

Podlipnik je pokleknil zraven nje. Minca pa se je vstavila zadaj, jagodo za jagodo je izpuščala, vendar je gledala neprestano na tujko z lepimi jamicami v licih. Tudi Podlipnik ni molil. Mehko mu je postajalo pri srcu, saj je dekletce zraven njega še vedno jokalo in molilo.

Angelčki pa so v tem času prižgali lučice na nebu. Tiho so se razgrinjale sence po tleh.

Podlipnik se je prekrižal. Tujka je zavzdihnila in se tudi prekrižala ter vstala.

Podlipnik se ni mogel več zdržati: „Dekle, otrok moj, povej, kaj Ti je!“

„Nesrečna sem, toda zdaj, ko sem molila, mi je lažje. Mater so mi pred 8 dnevi zakopali. Danes sem

hotla iti za njih molit na Brezje, pa sem zašla. Ko sem ugledala to kapelico, sem mislila: Moram zmoliti par očenašov za onega, ki jo je sezidal in za mater tudi. Zdaj pa ne vem, kam. Tako pozno je že!“

Minca je gledala na tla. Podlipnik pa je dejal: „Ostani pri nas čez noč, deklica, saj vidim, da si pridna!“

„Bog Vam povrni, oče! Ampak sama si ne upam spati v tem tujem kraju!“

„Le brez skrbi, moja hiša je v najboljšem glasu. Boš pa pri Minci spala. Saj ti je prav, kaj ne, Minca?“

„Da, če je Vam to ljubo“ — je dejala Minca.

Podlipnik je prijel deklico nalahno, ker se je še nekoliko obotavljala in tako so šli vsi trije skupaj na griček.

Deklici sta stopili v hišo. Podlipnik je dvakrat obrnil ključ v ključavnici in še zapahnil vrata. Minca je tujki ponudila kozarec mleka. Tujka se je tiho zahvaljevala in naprosila končno še Podlipnika, naj se podpiše v spomin v njeno mašno knjižico in Podlipnik je res zapraskal svoje ime na prvo stran.

Tujka se je potem zahvalila, poljubila celo roko dobrotnemu Podlipniku. Potem je Podlipnik obe devici skrbno zaprl, legel k počitku in sanjal o Sivcu, o Liscu, ki mu tako lepo vlečeta plug po polju.

Petelin je že v drugič zapel. Vse je vstalo. Podlipnik je odprl zapah in izpustil devici. Tujka je odšla zahvaljevaje se za prenočišče, Minca pa ni mogla več pogledati očeta v obraz, če tudi ni prav nič vedela o stavi.

Po sv. maši je vstopil Podlipnik v gostilno, je široko sedel na svoj navadni prostor in bil zelo vesel, saj je dobil stavo!

Domače vesti.

Osebna vest. C. kr. okrajni gozdar g. Viktor Presl je premeščen iz Postojne v Tolmin in g. Hubert di-Centa iz Gorice v Postojno. Gosp. Valentin Gogola c. kr. sodni kancelist je premeščen iz Postojne v Ljubljano k dež. sodišču kot jetnišničar.

Zdravniška vest. Za okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Logatec je imenovan sekundarij v tukajšnji deželni bolnici g. dr. Pavel Indra. Njegov sedež bo v Planini.

Srebrno poroko obhajal je v Vipavi dne 15. t. m. c. kr. sodni svetnik Ivan Nosan. Zasluženemu naprednjaku in priljubljenemu vipavskemu sodniku najiskrenejše častitamo z željo, da Bog ohrani njega in njegovo soprogo še mnoga leta.

Za „Sokolski dom“ v Postojni je daroval br. Makso Inocente, trgovec na Reki o priliki krsta najmlajšega člana družine 10 K. Iskrena hvala! Zivel! br. Miška Andrej 2 K 4 v, br. Jos. Vodopivec za zmoto 2 K. Srčna hvala! Na zdar! Bratje Sokoli, zbirajte pridno za sokolski dom, ker le tako pridemo v doglednem času do zaželenega cilja! Do danes znaša

sklad za „Sokolski dom“ 1015 K 31 v, ki je plodonosno naložen v Notranjski posojilnici.

Nad 700 reških gojencev ljudskih in meščanskih šol obišče v nedeljo, dne 17. t. m. postojnsko jamo ter bodo obedovali deloma pri ogrski kroni, deloma v „Narodnem hotelu“ in deloma v hotelu Ribnik. Seboj pripeljejo cigansko godbo ter vprizorijo v hotelu „pri Kroni“ na dvorišču telovadbo.

Gojenke višje dekleške šole iz Zagreba pa obiščejo tekom meseca majnika postojnsko jamo ter ložirajo v hotelu „pri Kroni.“

O priliki jamske veselice o binkoštih sodelovale bodeta letos v jami na plesišču dve godbi, in sicer vojaška in domača društvena. Stem bode vstreženo občni želji po vojaški godbi.

Zdravstveno stanje v Postojni je izvrstno, voda popolnoma zdrava. Radi vročine je že v majniku pričakovati letos obilo letoviščarjev, ki jim mestna vročina gotovo ne bode ugajala.

Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni priredi v nedeljo, dne 24. t. m. majnikov popoldanski pešizlet v Hruševje, kjer se vrši javna telovadba. Natančen spored priobčimo prihodnjič.

„No, kaj zahtevaš?“ ga je vprašal gostilničar.

„Danes mi pa kar literček prinesi!“

Kmalu potem je vstopil Potočnik: „No, ali si dobro osnažil vrančka?“ je vprašal Podlipnika takoj, ko je sedel.

„Glej ga no, ali sta tvoja vola čedna? Vsedel si se ti, prijatelj!“

„Ti hočeš torej vola imeti, če tudi imam pismo pravico na vranca“, se je muzal Potočnik, obrnjen bolj proti drugim gospodarjem.

„Kaj, ali tudi drugi dvomite, kdo je dobil stavo? Še je Podlipnik malo višji kot drugi. Vaša dva poskusa me prevariti, se nista posrečila.“

„Res je, da je tvoja hiša višja kot moja, toda v drugem oziru si nižji. Vedno si dejal, da moraš svojega naslednika od zunaj in znotraj spoznati, predno mu daš hčerko. Zdaj pa si petelina zaprl v kurnik k piški, nevede odkod je bil, pravzaprav si ga zamenjal s piško, kar je še bolj smešno!“

„Kaj, za tako neumnega me imate? Takoj dam onemu svoje posestvo, ki pride brez dovoljenja v mojo hišo!“

„Nato ti ni treba čakati, saj je bil petelin že v kurniku. Kar k notarju se pelji, če hočeš res odstopiti posestvo“, je dejal Potočnik.

„Kaj? Kdo je bil v kurniku? Kdaj? Priče! Dokaži! Moja hiša je vzorna! Tako se nas ne bo sumičilo!“

„Le mirno. Kar je, je. Saj ga ni takega pametnega, da bi ga ne bilo moč prevarati. Vse skupaj je vendarle šala!“ je menil gostilničar.

„Ne razumem take šale, mož beseda sem, dokažite!“ je rekel resno Podlipnik.

„Torej Ti trdiš, da ni bil nihče v kurniku v zadnjih 14 dneh?“ začel je zopet Potočnik.

„Lahko prisežem nato“ je odgovoril Podlipnik.

„In vendar je bil. Sam si ga povabil, sam zaprl k Minci, sam mu s podpisom potrdil, da je bil pri vas. Ali veš, kdo je bila punica, ki je spala pri Minci: To je bil moj pomočnik Janez,“ je dejal Potočnik.

Vse je poslušalo, Potočnik pa je prebledel. Mašna knjižica tuje deklinje z njegovim imenom je ležala pred njim.

„Ah, glej, glej. Kako je punica jokala, kako zna ta zgaga jokati! No pa končno — če je bil prav moji Minci, tej tici, mora meni tudi biti. Saj mi je še ljubši, da je premeten!“

„Živio! Pameten mož si, da se udaš. Vranca pustim kot Janezovo doto pri hiši,“ je rekel Potočnik in naročil vina.

Poklicali so zdaj še Janeza in pili brez neveste, saj so vedli, da se ne brani ženina.

Vse je bilo dobro, le tega Podlipnik ni mogel razumeti, kako je Janez mogel točiti tako debele solze. Pa tudi to je lahko razumljivo. Saj si je bil Janez oči mazal s čebulo in česnom, katere je imel nastrgane na belem žepnem robcu.

Tri tedne pozneje pa je Podlipnik gledal mladega kmeta, ko je oral in si mislil, da Minca ni imela slabega okusa. Dobro se mu je zdelo tudi, da mu odslej ni treba tako težko delati samemu. Le nekaj je Podlipnika vedno nekoliko jezilo. Odslej ga je namreč imenoval vsakdo: „Prevaranega Podlipnika“.

Izlet vseh notranjskih sokolskih telovadnih društev bode meseca julija v Logatec, kjer se vrši skupna javna telovadba.

Mesec majnik nam je prinesel lepo vreme in pa tudi precejšnjo vročino. Drevje je že popolnoma razvito.

Nemški razpisi. Postojnsko c. kr. glavarstvo je priobčilo 6. t. m. v uradnem listu razpis učiteljske službe samo v nemškem jeziku! Ali nam napovedujete boj? — Isto glavarstvo je istotam priobčilo dvojezičen razglas v neki davčni zadevi, a tako, da je bila nemščina na prvem mestu. Druga glavarstva jo postavljajo na prvo mesto in tudi deželno predsedstvo se drži te prakse. Za danes se omejimo le na to objavo.

Iz Logatca. Deželnovladni koncipist g. Henrik Steska je premeščen v Krško. Žal nam je za tem velesimpatičnim uradnikom, ki vživa zaradi vestnega uradovanja, odločnosti in finega takta občno priljubljenost. Na njegovo mesto pride iz Kranja g. Rajko Svetek.

Iz Logatca. Pri nas se je ustanovilo telovadno društvo Sokol, katerega se prav veselimo. Nasprotniki, ki se sedaj jezijo, ker smo jih priheteli, ter bi radi naredili zdražbo. Toda vse jim bo spodletelo. Le pogumno naprej! Na zdar!

Iz Dol. Logatca. Nesreča. Anton Bajc, po domače Trševcev, gozdnega čuvaja sin, je šel 11. t. m. v gozd šibiče sekati. Eden mu je tako nesrečno na levo nogo padel, da mu jo je zlomil pod kolenom. Omeniti je, da je Bajc pred kratkim časom prišel iz Amerike.

Veselica kmetijskega bralnega društva na Vrhpolju pri Vipavi dne 3. t. m. je nad vse dobro vspela. Udeležba je bila velika, gmotni uspeh povsem dovoljen. Igralci so bili vsi na svojem mestu. Vsi udeleženci so odšli z veselice z željo, da čim prej zopet napravi vrhpoljsko bralno društvo zopet kako veselico. Da pa je veselica tako dobro vspela, je v prvi vrsti zasluga društvenega predsednika Matevža Kobala, društvenega tajnika Pavla Krečiča in dražestnih gospic Hrovatinove, Kobaljeve in Ferjančičeve. Bralno društvo, ki ima tako spretne moči v svoji sredi lahko napreduje.

Računski sklep mlekarske in sirarske zadruga v Dol. Logatcu izkazuje za l. 1907 422.852,07 K prometa, in sicer 211.389,10 K prejemkov in 211.463,97 K izdatkov. Zadruga je štela koncem leta 412 članov s 598 deleži. Zadrugniki so donesli v mlekarno 1.421.317 l mleka in 865 kg surovega masla za 184.926 K. Zadruga je bila l. 1907 član „Zadružne Zveze“ v Celju.

Občni zbor „Izobraževalnega društva“ v Senožečah se je vršil dne 9. t. m. ob 8. uri zvečer pri obilni udeležbi, zlasti s strani naših cenjenih članic, kar se mora z radostjo povdarjati. Društvo jako dobro uspeva in se mu je nadejali še lepše prihodnosti, kajti število članov, kakor tudi obiskovalcev čitalnice in knjižnice, ki imajo okoli 1500 knjig, vidno narašča. Pri volitvi odbora so bili vanj izvoljeni jednoglasno; Dr. Viktor Gregorič, predsednik; Anton Suša, podpredsednik; Vekoslav Gorec, tajnik; Anton Novak, blagajnik; Hinko

Paternost, knjižničar; Maks Moravec, I. Meden, Jos. Mlakar, Fr. Mahnič, Fr. Zadnek, J. Mahnič, Fr. Perut in Hinko Suša odborniki. Na predlog g. Dr. V. Gregoriča imenoval je občni zbor jednoglasno bivšega člana gospoda Mihaela Novaka, c. kr. sodnega svetnika v p., sedaj bivajočega v Gradcu, ki je postavil z velikodušnim darom knjig društvu trden temelj, v znak hvaležnosti častnim članom.

Vinsko pokušnjo in vinarski shod priredi kraško vinarsko društvo v Tomaju dne 17., 18. in 19. maja 1908. Vspored: I. Vinarski shod. Dne 17. maja ob 10. uri dopoldne: 1. Pozdrav predsednika. 2. Kake vrste trt naj sadimo in cepimo po Krasu, poroča g. Anton Štrekelj, vodja dež. kmet. šole v Gorici. 3. O izboljšanju kletarstva na Krasu, poroča g. Josip Štrekelj, dež. posl. v Komnu. 4. Kako pospešiti prodajo terana, poroča g. Franc Gombač, vinarski komisar v Ljubljani. 5. Slučajnosti. II. Vinska pokušnja in semenj. Dne 16. maja ob 3. uri popoldne sestane se posebna za to ustanovljena komisija za odlikovanje vin. Dne 17. maja v nedeljo ob 1. uri pop. se otvori vinska pokušnja z vinskim semnjom, ki traja do 7. ure zvečer. Dne 18. in 19. maja nadaljuje se ista od 9. ure zjutraj do 7. ure zvečer.

Slovenski napisi v Mariboru. Lani je mariborska občina odstranila gospodu Verasu izvesek z napisom: „Zastop banke Slavije“, ker je občinski svet prepovedal slovenske napise na izveskih. G. Veras se je pritožil. Upravno sodišče je dotično določbo razveljavilo, ker občina ni navedla npravnosten ali varnosten razlog za odstranitev table. Odločeno je s tem, da občina zaradi jezikovnih razlogov ne sme odstranjevati izveskov, kakor je to storila v Mariboru in Celju.

Prosveta.

Odborova seja „Matice Slovenske“ 13. maja t. l. — Predsednik javi, da bo občni zbor dne 25. maja ob 8. uri zvečer. Zemljevid bo izdelan do sredine avgusta t. l. Ekscerpiranje Pleteršnikovega slovarja, glavna priprava za izdanje tehniškega slovarja, bo dovršeno do konca oktobra. Pravdo z gosp. prof. Jesenkom radi Knezovih delnic „Narodne tiskarne“ je „Matica“ v drugi instanci izgubila, a je sprejela ponujeno ji poravnavo; g. prof. Jesenko prepušča Matici tožno svoto 1110 K, ter plača svoje stroške. Sprejme se nekaj rokopisov, drugim se določijo ocenjevatelji. Na podlagi došlih ofertov se določijo tiskarne za tisk publikacij, za katere je bil razpisan natečaj; za eno knjigo se naknadno razpiše natečaj. Za tekoče leto je plačalo članarino že 781 članov, na novo jih je pristopilo 84 in en ustanovnik.

Knjige Slov. Matice za l. 1907 so že pošle. Opozarjamo slavna društva po Notranjskem, kakor tudi vsakega zavednega Slovenca, da se naroči za tekoče leto na velezanime knjige (med njimi je tudi ena hrvaška).

Računske listke družbe sv. Cirila in Metoda je naročila nadalje sledeča firma: Ivan Ukmar, Duvovlje na Krasu.

Družba sv. Cirila in Metoda opozarja vse lastnike nabiralnikov, da te skrbno čuvajo in hranijo, kajti v kratkem času sta bila dva nabiralnika ukradena. Prosimo tedaj pozornosti, da ne bo družba trpela škode.

Družbi sv. Cirila in Metoda — dve novi pokroviteljini. Narodna tiskarna v Ljubljani je nakazala družbi 200 K za ustanovitev nove pokroviteljnine; zastopnika bode volil odbor „Narodne Tiskarne“. — V proslavo spomina vzor-rodoljuba, inženirja Viljema Polaka nabralo je omizje „Za plotom“ v hotelu pri „Južnem kolodvoru“ (A. Seidel) pokroviteljino 200 K izvajajoč geslo: „Pomnik postavimo mu tak, da slednji skuša biti mu enak.“ Zastopnik te pokroviteljnine je g. Vojteh Vidmajer.

Narodno gospodarstvo.

Avstroogrška banka je znižala 7. maja obrestno mero na 4 %.

Mesto Budapešta rabi 90 milijonov posojila. Ogri hočejo v svojem glavnem mestu zidati za 12—15 milj. kron hiš, ker ni dovolj stanovanj. 30—40 milj. kron nameravajo dati za plinarne. Za ostali denar hočejo ustanoviti ali urediti ljudske kopeli, vodovode, kanalizacijo, bolnišnice, ubožnice, šole itd. Zanimivo je, da se pogaja ondota trgovska banka s pariško in drugimi francoskimi bankami glede 4 odstotnega posojila. Pri zborovanjih v tej zadevi odločilnega mestnega zastopstva so Ogri soglasno priznali, da je posojilo potrebno. Županu se je naročilo, naj da napraviti podroben načrt za posojilo, katero se gotovo najme.

Svoji k svojim! V zahvalo, ker kupujemo pri Nemcih, ker jih redimo v svojih deželah, se ti iz nas neprestano norčujejo. Posebno nesramno hujskajo koroski in štajerski Nemci v svojih listih proti nam. Prezirajo nas povsod in smešijo naš mili jezik. Brezobzirno in žaljivo ter nepošteno se je vedel tudi odbor za jubilejno obrtno razstavo v Gradcu, ker vedoma ni pozval ne enega slovenskega obrtnika na to razstavo, akoravno se je priredila razstava z velikimi državnimi in deželnimi podporami. Nedostojno in neprimerno je bilo, da niso proti temu protestirale vlada, dež. odbor in obrtna zbornica.

O reformi, glede dveletne vojaške službe je Notranjec že poročal. Naj navedemo še par stavkov iz govora Georgyja o tej zadevi: „Ljudstvo zanima najbolj izmed vseh nameravanih vojaških reform vpeljava 2 letne službene dobe. Želje in nade, katere goji ljudstvo glede te reforme, pa moram zavrniti v prave meje. Izključeno je, da bi le isto število mož, ki služijo zdaj po 3 leta, služilo odslej 2 leti. Pri triletni vojaški službi znaša rekrutni kontingent 120.000 mož, pri dveletni bi znašal 180.000 mož. Tisti, ki mislijo, da za dveletno službovanje ni treba drugega izpremeniti kakor v do-

tičnem paragrafu voj. zakonika besedici „tri leta“ z besedama dve leti, se ravno tako moti kot oni, ki menijo, da se da taka reforma vpeljati kar na mah. Skrajšana službena doba bo vzrok strožjemu pouku, intenzivnejšemu učenju. — Po žrebu se ne bo več odločevalo, kdo bo službe prost, odločilne bodo le domače razmere za oproščenje od službe“. — Iz teh izvajanj spoznamo, da se reforma ne bo tako kmalu izvedla, da bodo olajšavo čutili le oni, koji bi imeli po starem služiti tri leta in tisti, ki bodo zaradi rodbinskih razmer oproščeni. Tudi tisti, ki upajo na nižji davek za vojaščino, se bridko varajo.

Srbi kupijo 2000 voz kolesnic (šin) in drugega železja za srbske državne železnice. Izdali bodo zanje kake 3 milijone frankov. Kolikor je dozda znano, bodo ponudile to blago nemške, avstrijske, ogrske in belgijske fužine. Tudi Alpinemontandruštvo je stavilo Srbom ponudbo za en del železja.

Angleži so znatno znižali davek na sladkor. Dozda je znašal davek za meterski stot sladkorja 5 K odslej le 1 K 10 h. Angleži rabijo mnogo sladkorja, ne le za uživanje ampak tudi kot industrijsko surovino, znižanje bo ugodno uplivalo na angleško sladkorno industrijo, ki ga je tudi zahtevala in dosegla.

Dopust ob času žetve za vojake. Starši, ki žele imeti ob času žetve doma svojega sina, ki služi aktivno pri vojaki, naj vlagajo prošnje pri svojih županstvih, ne pri poveljstvu št. 17. v Ljubljani, ta jih potem predlože okrajnemu glavarstvu.

Kranjska hranilnica je 10. aprila t. l. odločila za Kočevce 3100 K z namenom, podpirati sovražnika deželi. Opozarjamo na to razdajanje slov. denarja tiste Slovence, ki imajo svoj kapital v tej hranilnici naložen.

Kočevski pobalini so pomazali tablo „Kočevske posojilnice“, katero je vstanovila „Zveza slovenskih zadrug“.

Ali naj obrezujemo drevesa? Nekdo je 12 let preskušal na svojih drevesih (največ je imel pritlikavcev), kako učinkuje obrezovanje. Natančno je primerjal debelost debel obrezanih in neobrezanih dreves. Končno je še posekal več drevesc in jih stehtal. Drevesca, ki jih je bil vsako leto obrezoval so tehtala za 36 do 20 % manj kot neobrezana. Obrezovanje torej ne vpliva ugodno na rast. Tudi sadja so rodila obrezana drevesa veliko manj. V prvih letih za $\frac{1}{3}$ ali $\frac{1}{2}$ manj kot naravno rastoča, pozneje je bila razlika še večja. Močno obrezana drevesca v 12 letu sploh niso rodila več sadu, manj obrezana pa so imela le $\frac{1}{3}$ tolko sadja kot neobrezana. Zaključek: Obrezovanje ne vpliva ugodno na rodovitnost. Rezati se smejo le na novo presajena drevesa, vendar že začetkom aprila. Dalje tudi veje, ki stoje pregosto in končno stara drevesa, ki bi drugače ne razvijala nobenih mladik. Kakšnega mnenja so naši sadjerejci v tej zadevi?

Veselje je gledati drevo v cvetu. Ni lepšega kot je drevo v cvetu. Žal, da cvetje mnogokrat ne rodi

tudi sadu. Mnogi izmed nas si je že belil glavo zaradi tega. Kaj uči izkušnja? Drevesa, ki ne rode, nimajo dovolj vlage. Večkrat kake 3 ali 4 škafe z gnojnico pomešane vode k drevju in — vspeh bi bil drug. Seveda take vodene gnojnice ne smemo zlit na trdo zemljo, najprej je treba 1 do 2 metra oddaljeno od debla pod vršički na koncu vej prekopati zemljo, napraviti v krogu majhen jarek in v tega izlivati. V suhih letih je namakanje dreves edino sredstvo za zvišanje rodovitnosti. Trud in izdatki se obilno poplačajo, poskusimo vsaj pri enem samem drevesu!

Sadjerejec, ki privezuje z žico na svoja drevesa majhne lonce ali posode napolnjene z vodo, v kateri je raztopil sladkor, je vjel v vsak tak lonček po 30 do 40 metuljev na mesec. Koliko mrčes je tako brez truda ugonobil, koliko sadja ohranil nepoškodovanega, ni prešteti!

Po svetu.

Grozna ženska. Iz Nevjorka poročajo: 48 letna vdova Gines je razglašala po čikaških časopisih: „Osebna vest. Prikupljiva vdova, posestnica velike farme v rodovitni pokrajini Indijani, se želi seznaniti z bogatim gospodom. Odgovarja le onim, ki obljubijo, da jo osebno posetijo in prineso s sabo 1000 dolarjev.“ Zdaj pa so izkopali krog 20 mrtvih moških trupel v kleti Ginesine hiše, katera je zgorela. Vdovin hlapec Lamper, ki je najbrže sokriv na umorih, je izjavil, da je došlo na farmo več velikih zabojev. Te zaboje je dala vdova postaviti v temen hodnik ter jih potem sama prenesla v klet. Nekega dne je dobila vdova več pisem. Ko jih je brala, je prebledela in mrmrala nekaj o hišni preiskavi. Drugi dan je najbrže sama zažgala svojo hišo. Med mrtveci so našli tudi Andreja Holdgrena, čigar bratu je Gines pred kratkim pisala, naj ji pomaga izgubljenega Andreja iskati. Pisma, katera je pisala Gines svojim žrtvam so strastna: „Ti si moj kralj,“ tako je pisala Holdgrenu. „Ljubim in spoštujem Te. Iz tvojih pisem spoznam, da imaš ljubeče srce, ki je zvesto in pošteno. Pridi k meni! Nevesta te čaka. Srečna bova kot kralj in kraljica v najlepšem domu Indiane. Srce bi mi počilo, če bi me zdaj prevaral. Nimam zupanja do bank. Prodaj, kar imaš in prinesi denar v svojih oblekah všit, na kolodvoru te počakam z vozom. Srečna sem, da še nisi bil oženjen, da si čakal na eno žensko, kateri boš podaril svojo ljubezen. Sanjam o Tebi ljubček, čakam Tvojega prihoda.“ — Morilko, ki je ušla, so zdaj našli v nekem vagonu. Trdijo, da je umorila tudi svojega prvega in drugega moža, katera je oba prej zavarovala.

V tolažbo naj ti bo narodni ponos! Te besede je brzojavil poslanec Evgen Levicki svoji ženi, ki je sestra Sičinskega, ko je ta umoril ces. namestnika Potockega, zatiralca Rusinov. Zdaj zahteva lvovski državni pravdnik, da ga poslanska zbornica izroči sodišču.

Rodbinska žaloigra na Češkem. 7. maja je zadela strela 16. letnega Adolfa Suka, ki je oral s svojim starim očetom. Tudi tega je omamila in najbrže ne bo okrevaj. 2. maja pa je umrl oče Adolf v 46 letu svoje dobe.

Najstarejši vladar v Evropi je 88 letni bavarski princ-vladar Luitpold. Njegov oče je bil ujec našega cesarja. Vlada od l. 1886 namesto svojega nečaka kralja Ludvika, ki je bil umobolen in utonil v Starnberškem jezeru ter namestu njegovega brata Otona, ki je tudi umobolen. Izmed njegovih sinov sta dva poročena z avstrijskimi princesami, eden izmed njiju s cesarjevo hčerjo Gizelo.

Vladar kot borzni spekulant. Luis Filip Orleanski, ki je vladal 18 let na Francoskem, je kupoval na borzi le takrat, kadar so kurzi padli. To padanje pa je dosegel s tem, da se je napravil bolnega: Francoski kralj bolan — dovolj vzroka torej, da so kurzi padli. Če je bil kurz spet višji, pa je prodal popirje. L. 1848. je bil vsled revolucije odstavljn in zbežal na Angleško, kjer je l. 1850 umrl. Res, uzoren vladar.

Gozdovi za mrtvece so na malajskem polotoku. Mrtva trupla spravljajo v krste iz lesenih dil in jih obesijo vodoravno med veje gozdnih dreves. Čudna navada!

Na odru umrl! Tenorist Juri Maleski je nastopil v Reki kot gost, četudi je bil že dolgo bolan. V četrtek je pel opero „Glumač“. Videlo se je, da ni disponiran in da trpi bolečine. Občinstvo mu je pokazalo, da ga ima rado, četudi ne poje tako dobro ter mu burno ploskalo. Dobil je več vancev. Te je oddal slugi rekoč: Te vance mi boste položili na krsto. Ko je potem v zadnjem aktu pel besede: „Komediya je končana“, je to storil s takim izrazom, da je občinstvo strmelo. Resnično so bile to umetnikove poslednje besede. Zgrudil se je namreč od kapi zadet.

Blizu Lvova so bile artilerijske vaje, na katerih so streljali z granatami. Časniki in županstva so razglasili, da ne sme nihče stopiti na dotični kraj za časa dveh tednov. Vendarle je šel mlad kmet iz vasi Cusarske na prepovedani kraj in našel tam granato. Vzel jo je domu in jo je tod pokazal drugemu kmetu. Takrat je granata razpočila. Odtrgalo je možu roko in ga razmesarilo, drugemu kmetu se ni tako hudo godilo. Kmetova kočja je popolnoma razdrta.

4 $\frac{3}{4}$ milijonov brez dela. Število delavcev v Zedinjenih državah Severne Amerike, ki nimajo dela, znaša štiri in tričetrt milijonov.

V prahu in blatu se je zadušil v Kaprinu mlad mož. Šel je pijan iz gostilne domu. Na cesti je padel in obležal na obrazu ter se v prahu zadušil.

Pravda zaradi poljuba. Lepa igralka je obljubila v veseli družbi mlademu posestniku tvornice za svilo, da ga poljubi, če si da odstriči brke. Tvorničar je to storil, mlada dama pa se je zdaj branila izvršiti obljubo, rekoč, da je že zaročena. Zdaj toži tvorničar gospodično na kazen 1500 mark ali pa zahteva, da jo zapro.

Za kratek čas.

Resničen dogodek. Pakec, Pikec in Pokec sede v hiši enega izmed svojih pivskih bratcev in ugledajo hkratu na omari steklenico. Hitro planejo ponjo, misleč da je v njej žganje. Pakec poskusi prvi in se strese: „Fej to je trpentin!“ Pikec in Pokec seveda ne verjameta lažnjivemu kljukcu. Pikec nagne krepko steklenico, toda jo zopet postavi na mizo rekoč: „Fej, res je trpentin!“ „Ne bosta me ne!“ zavpije nestrpni Pokec in izlije vase ostalo tekočino. V steklenici je bil res trpentin. Tako so trije pravi prebrisani pijančki izpili trpentina polno steklenico.

Pozor! „Zakaj ste na svoje copate uvezli napis: Pozor?“ „Zato da mi nihče ne stopi na kurja očesa.“

V letovišču. Gospod: „Zbudite me ob 5 uri zjutraj!“ Hlapec: „Kar pozvonite, pa Vas bom!“

Dr. ED. VOLČIČ v Novem mestu (Kranjsko)

je uredil ter se dobivajo pri njem in pri vseh knjigotržcih naslednje pravne knjige:

1. Civilnopravdni zakoni (IV. zv. Pravnikove zbirke) z obširnimi slovenskim in hrvatskim stvarnim kazalom, obsegajoči XII. in 909 strani. 1906. V platno vezana knjiga K 8—

2. Odvetniška tarifa; določila o rabi hrvatskega in slovenskega jezika pred sodišči; sodne pristojbine, s stvarnim kazalom, (20 tabel). 1906. Broširano K 1-80

3. Zakoni o javnih knjigah, zemljiških itd. (V. zv. Pravnikove zbirke) z vsemi predpisi, ki so z njimi v zvezi, s stvarnim kazalom v hrvatskem in slovenskem jeziku, z vzorci knjižnih prošelj in vpisov. 1908. Knjiga v 2 delih, skup 618 strani. Mehko vezana knjiga K 5-60
popolno v platno vezana K 6—

Ponatisi iz knjige navedene pod točko 3.:

4. Vzgleđi predlogov, sklepov in vpisov za zemljiško knjigo; dotična kolkovna in vpisna. Broširano K 1—

5. Kolkovna in vpisna pri zemljiški knjigi. Stenska tabela na močnem papirju K —60

Dalje od „Poljudne pravne knjižnice“, ki jo izdaja društvo „Pravnik“:

Zvezek I. **Zakon o dovoljevanju poti za silo,** s pojasnili in vzorcem prošnje. 1907. Mehko vezano K —40

Zvezek II. in III. **Predpisi o železniških in rudniških knjigah.** 1908. Cena mehko vezani knjižici K —80

Zvezek IV. in V. **Pristojbinske olajšave ob konverziji terjatev.** 1908. Knjiga potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh. Mehko vezana knjiga K —80

Zvezek VI.—X. **Predpisi o razdelbi in uredbi ter o zlozbi zemljišč.** 1908. Mehko vezano K 2—

Pripravlja se: Zvezek XI. in XII. **Predpisi o poljski okvari.** 1908. Mehko vezano K —80

Ako ni dogovorjeno drugače, se pošiljajo knjige s pošto, proti poštnemu povzetju, tako, da se k navedenim cenam priračunijo le resnični in poštni izdatki; pri naročilih do 2 K je najceneje, ako se pošlje naprej kupnina in 10 vin. poštne v gotovini ali poštne znamkah.

Loterijske številke.

Trst, 9. maja	63	31	33	23	75
Praga, 13. maja	5	55	20	65	25

2 leti in 4 mesece star

polnokrven pincgavski bik

je naprodaj

v c. kr. kobilarni na Prestranku.

•• Dober tek ••

dobite, če uživate

Kaiser-jeve metine karamele.

Zdravniško priporočene!

Neobhodno so potrebne, če Vas **boli želodec, če manjka teka in je prebava slaba.** Karamele Vas takoj poživijo

Paket 20 in 40 vin. pri

J. Hus-u, lekarnarju v Vipavi.

Želodečne kapljice proti napenjanju, pospešujejo slast do jedi, krepe želodec, olajšujejo želodečne bolečine, 1 steklenica 70 v., 6 steklenic 3 K 50 v.

Želodečni prašek proti slabemu prebavljanju, zgagi itd. 1 K

Tinktura proti izpadanju las 1 steklenica z rab. navod. 1 K

Zobna in ustna voda 1 steklenica z rabilnim navodilom 1 K

Zobne kapljice proti zobobolji, 1 steklenica 40 v., 6 stekl. 1 K

Esenca za kurja očesa izkušeno sredstvo proti bradavicam, kurjim očesom itd., 1 stekl. z rabilnim navodilom 70 v.

Golšne kapljice proti golši in debelemu vratu 1 stekl. 60 v. priporoča

lekarna pri Mariji Pomočnici v Vipavi.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
== dopoludne. ==

□ □ □

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{3}{4}\%$ od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po $5\frac{1}{2}\%$ in amortizaciji najmanj $\frac{1}{2}\%$, na osebni kredit po 6% .

□ □ □

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.